

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/587/2015
Identifikačné číslo spisu:	1111229731
Dátum vydania rozhodnutia:	23.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Šramková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1111229731.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa W. Z., bytom K., zastúpený JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Kutlíkova č. 17, proti odporkyni Slovenská republika -Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Župné nám. č. 13, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 24 C 144/2011, na dovolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. októbra 2014 sp. zn. 5 Co 365/2013 a sp. zn. 5 Co 366/2013, takto

rozhodol:

Dovolania o d m i e t a .

Odporkyni trovy dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 25. marca 2013 č. k. 24 C 144/2011-116 zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Navrhovateľ utrpel zranenia v dôsledku protiprávneho konania odsúdených K. I. a S. J., ktorí v súvislosti s výkonom právomoci orgánu verejnej moci inému spôsobili mučením telesné a duševné utrpenie. V trestnej veci poškodeného J. I. proti obvinenému K. I. a spol. pod sp. zn. 5 T 18/2002 vydal Krajský súd v Banskej Bystrici 28. februára 2008 odsudzujúci rozsudok. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo 17. septembra 2009 sp. zn. 5 To 11/2008 zamietol odvolania obžalovaných a aj krajského prokurátora. Obžalovaní boli uznaní vinnými zo spáchania zločinu mučenia a iného neľudského alebo krutého zaobchádzania, ktoré trestné činy spáchali v súvislosti s výkonom právomoci orgánu verejnej moci ako príslušníci Policajného zboru SR, Obvodného oddelenia Policajného zboru SR v Revúcej, resp. v Jelšave. Mal tiež preukázané, že súd uznal za vinného aj samotného navrhovateľa za spáchanie trestného činu násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi spáchaného formou spolupáchateľstva. Navrhovateľ 19. marca 2010 doručil Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenú pri výkone verejnej moci. Súd prvého stupňa konštatoval, že k nesprávnemu úradnému postupu príslušníkov policajného zboru došlo 5. júla 2001, teda za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. Odporkyňa vzniesla námietku premlčania uplatneného nároku. Zákon č. 58/1969 Zb. v § 22 ods. 1 odvíja začiatok plynutia premlčacej doby len od okamihu, kedy sa poškodený dozvedel o škode, citované ustanovenie nepožaduje súčasne aj vedomosť

poškodeného o tom, kto za škodu zodpovedá. Navrhovateľ zistil skutkové okolnosti ohľadne škodcov už na začiatku trestného stíhania, pričom aj navrhovateľ bol v tom istom trestnom konaní stíhaný pre trestný čin násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi, a teda musel sa priebežne oboznamovať aj s obsahom trestného spisu, najneskôr 28. februára 2008, kedy prvostupňový Krajský súd v Banskej Bystrici vo veci sp. zn. 5 T 18/2002 vyhlásil odsudzujúci rozsudok, v ktorom je podrobne popísaný skutkový stav veci ako aj konkrétne mená a adresy škodcov ako aj právna kvalifikácia skutkov. Ak by sa trojročná subjektívna premlčacia lehota začala počítať od tohto dňa, tak by k premlčaniu došlo dňom 28. februára 2011. Návrh na začatie konania bol doručený súdu až 16. septembra 2011, teda po uplynutí subjektívnej premlčacej doby. Súd prvého stupňa mal za to, že navrhovateľ sa dozvedel o tom, kto za škodu zodpovedá najneskôr vo februári 2008, aj keď je nepochybné, že navrhovateľ o osobách škodcov vedel už na začiatku trestného konania v roku 2002, v tom čase vedel aj to, že škodcovia sú príslušníci policajného zboru a že škodu spôsobili pri výkone právomoci verejných činiteľov. O skutočnosti, že mu škodu na zdraví spôsobili policajti pri výkone ich právomoci, ako verejní činitelia, sa navrhovateľ dozvedel už v deň škodovej udalosti, 5. júla 2001 a nie až z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. septembra 2012, sp. zn. 5 To 11/2008. Bodové ohodnotenie bolestného bolo vyčíslené 7. marca 2002, kedy bol vypracovaný II. Doplnok k znaleckému posudku. Vzhľadom na tieto skutočnosti dospel súd prvého stupňa, že nárok navrhovateľa v časti bolestného je premlčaný. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu konštatoval, že bolo preukázané, že neoprávneným konaním odporkyne, resp. jej nesprávnym úradným postupom bolo jedným činom zasiahnuté do práva na zdravie a ľudskú dôstojnosť navrhovateľa a to 5. júla 2001, ktorý nastal momentom jeho mučenia, a ktorého následky v podobe rôznej ujmy formy citovej ujmy u navrhovateľa stále pretrvávajú. A j v tomto prípade navrhovateľ mohol svoje právo na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 6. júla 2001, od ktorého dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľa rozsudkom z 21. októbra 2014 sp. zn. 5 Co 365/2013 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil. Poukázal na to, že v danom prípade bol nárok na náhradu škody uplatnený titulom zodpovednosti za nesprávny úradný postup orgánu štátu, ku ktorému došlo 6. júla 2001, začiatok plynutia premlčacej doby nie je tak možné odvíjať od právoplatnosti či oznámenia rozhodnutia v trestnej veci, ktorým bola ustálená trestnoprávna zodpovednosť páchatel'ov v trestnej činnosti. Skutkové okolnosti, z ktorých navrhovateľ mohol odôvodniť vznik škody a jej rozsah, boli tomuto známe už 6. júla 2001, presná výška škody vyplýva zo znaleckého posudku zo 7. marca 2002, ktorý presne vyčíslil bodové ohodnotenie bolesti a jej peňažnú výšku. Od týchto dátumov potom začala plynúť trojročná subjektívna premlčacia doba podľa § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. Vzhľadom na skutočnosť, že subjektívna trojročná premlčacia doba navrhovateľovi uplynula najneskôr 7. marca 2005 a pri práve na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch 6. júla 2004 a návrh na začatie konania bol podaný na súde 16. septembra 2011 súd prvého stupňa správne dospel k záveru, že nárok navrhovateľa na náhradu škody je premlčaný. K namietanému rozporu odporkynou vznesenej námietky premlčania so zásadou dobrých mravov poukázal na to, že vo všeobecnosti tento rozpor je tak možné hodnotiť pri situáciách, kedy je uplatnenie námietky premlčania výrazom zneužitia práva na úkor účastníka, ktorý márne plynutie premlčacej doby nezavinil. Navrhovateľ v danom prípade nijako neobjasnil také okolnosti, ktoré by mu bránili v riadnom uplatnení práva na súde, a to tak v časti náhrady škody na zdraví, resp. v časti nemajetkovej ujmy. Navrhovateľ zostal po dobu viac ako 10 rokov ohľadom uplatnenia svojich oprávnených nárokov absolútne nečinný, pričom v ich uplatnení nebránila žiadna objektívna prekážka.

Okresný súd Bratislava I uznesením z 21. mája 2013 č. k. 24 C 144/2011-132 uložil navrhovateľovi povinnosť zaplataenia súdneho poplatku za odvolanie vo výške 20 Eur podľa položky č. 7a Sadzobníka súdnych poplatkov ako prílohy zákona č. 71/1992 Zb.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 21. októbra 2014 sp. zn. 5 Co 366/2013 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 O. s. p. potvrdil s poukazom na to, že odvolacie konanie je pre účely súdNOPoplatkovej úpravy konaním spoplatňované samostatne od konania prvostupňového.

Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podal dovolanie navrhovateľ. Žiadal, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a aj rozhodnutia súdu prvého stupňa (rozsudok aj uznesenie) a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodňoval § 237 písm. f/ O. s. p., nakoľko súd svojím postupom dovolateľovi odňal možnosť konať pred súdom, konanie je postihnuté

inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Zrušenie napadnutých rozhodnutí oboch súdov navrhoval aj z dôvodu ich nepreskúmateľnosti - súdy, najmä odvolací súd sa náležite nevysporiadali s argumentáciou dovolateľa, teda rozhodnutia sú nepreskúmateľné a tiež arbitrárne.

Odporkyňa sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas navrhovateľ (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O. s. p.).

Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach opakovane poukazuje na potrebu rešpektovania princípu právnej istoty ako jedného zo základných princípov právneho štátu, a to osobitne vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam, ktoré už nadobudli právoplatnosť a predstavujú res iudicata.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených - napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je tretou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. V súlade s povahou dovolacieho konania a tiež výnimočnosťou dovolania tento mimoriadny opravný prostriedok nielenže nie je v Občianskom súdnom poriadku normatívne upravený ako „ďalšie odvolanie“, ale ani nesmie byť (súdmi, účastníkmi) vnímaný ako „skryté odvolanie“. Zo zásadne odlišnej povahy a účelu riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov vyplýva nevyhnutnosť zásadne odlišných prístupov a postojov súdu pri aplikácii ustanovení zákona upravujúcich prípustnosť odvolania a dovolania. Pokiaľ by sa v praxi napriek tomu nedostatočne zohľadňovala mimoriadna podstata dovolania a pokiaľ by sa pri posudzovaní jeho procesnej prípustnosti v prípadoch prejednávanych dovolacím súdom vyskytovali také pristupy, interpretačné náhľady a právne postoje, ktoré sú inak typické pri skúmaní prípustnosti riadnych opravných prostriedkov, a v dôsledku toho by sa v konaní o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku zohľadňoval účel a cieľ typicky sledovaný riadnymi opravnými prostriedkami, mohlo by to viesť až k možnosti deformovaného nazerania na dovolanie a dovolacie konanie ako celok; takéto nazeranie by sa dostávalo do rozporu s jedným zo základných a ťažiskových princípov právneho štátu - princípom právnej istoty. Dovolací súd musí tejto možnosti predchádzať dôsledným rešpektovaním podstaty a výnimočnej povahy dovolania.

Dovolanie možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Dovolanie navrhovateľa smeruje proti rozsudku. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

V prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom vo svojom výroku prípustnosť dovolania nevyslovil), a nejde o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p., a v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania navrhovateľa z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. vyvodíť nemožno.

Podľa ustanovenia § 242 ods. 1 druhej vety O. s. p., ukladajúceho dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie), Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal prípustnosť dovolania nielen vo vzťahu k § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť

účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O. s. p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nezakladajú. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O. s. p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takej vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z vymenovaných väd.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. dovolať netvrdil a dovolací súd ich existenciu nezistil. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na navrhovateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priechiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania (napríklad právo zúčastniť sa pojednávania, vyjadrovať sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, podávať návrhy).

Navrhovateľ namietal, že rozsudok odvolacieho súdu, ale aj rozsudok súdu prvého stupňa a uznesenie súdu prvého stupňa sú nepreskúmateľné, z ktorého dôvodu majú charakter arbitrárnych rozhodnutí.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je tiež právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí (ale) disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS 53/10, III. ÚS 99/08).

Vzhľadom na námietku navrhovateľa bolo aj v tomto dovolacom konaní potrebné zaujať právne závery o tom, či (prípadné) nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. alebo či má za následok procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.

Pri zvažovaní dôsledkov zistených procesných nesprávností treba mať vždy na zreteli, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti už právoplatnému rozhodnutiu, vykazujúcemu atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti (§ 159 ods. 1 O. s. p.). Z tohto hľadiska dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle k stretu dvoch základných práv (resp. ústavných princípov). Ide jednak o právo na spravodlivý súdny proces (tiež v nadväznosti na požiadavku odôvodnenia rozhodnutia súdu v súlade s § 157 ods. 1 a 2 O. s. p.), jednak o zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý do určitej miery obmedzuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené ústavné práva (porovnaj I. ÚS 252/05 a aktuálne tiež IV. ÚS 481/2011).

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

K námietkam navrhovateľa týkajúcich sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (arbitrárnosť - nepreskúmateľnosť), treba uviesť, že nie každá procesná nesprávnosť,

ku ktorej dôjde v priebehu občianskeho súdneho konania, je relevantná z hľadiska procesnej prípustnosti dovolania. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú zmätočnosť, spája Občiansky súdny poriadok priamo prípustnosť dovolania (viď § 237 ods. 1 O. s. p.); vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.). Niektorým vadám inej procesnej povahy majúcim za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok význam v tom zmysle, že ich považuje za relevantný dovolací dôvod (viď ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorý možno uplatniť v dovolaní, ale len pokiaľ je procesne prípustné. Uznesením občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu bolo odporučené uverejniť v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky rozsudok najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, v ktorom tento súd dospel k právnomu názoru, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Tento rozsudok bol v uvedenej zbierke publikovaný ako R 111/1998 (stanovisko).

Napriek uvedenému judikátu v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu pretrvávala nejednotnosť rozhodovania pri riešení otázky, či nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. alebo inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu napr. sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 196/2014, I. ÚS 287/2014, I. ÚS 606/2014, I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikáтуру Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody,

na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvého stupňa sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvého stupňa (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII).

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolací súd postačujúco odôvodnil svoj rozsudok, ktorým nadviazal na rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý ako vecne správny potvrdil. Podľa dovolacieho súdu nižšie súdy dostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia; ich zdôvodnenie ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 O. s. p.), je v ňom vysvetlené, z ktorých dôkazov pri rozhodovaní vychádzali aj ako vec - zistený skutkový stav - právne posúdili. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvého stupňa a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu; takýto prístup reflektuje aj ostatné citované judikáty ESLP. V prípade, ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým - ako už bolo spomenuté - tvorí jeden celok.

Navrhovateľ namietal aj nesprávne právne posúdenie veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Dovolací súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu otázky dôvodnosti a opodstatnenosti dovolania (t. j. danosti dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), pokiaľ nedospeje k záveru, že dovolanie je procesne prípustné. V prejednávanej veci pri skúmaní otázky prípustnosti dovolania bolo zistené, že tento opravný prostriedok navrhovateľa nesmeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustný (nie je podaný proti žiadnemu z rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p., v dovolacom konaní nevyšli najavo procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. a nepreukázala sa navrhovateľom tvrdená existencia procesnej vady uvedenej v § 237 písm. f/ O. s. p.).

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom (rovnako ako tzv. iná vada konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. - nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd

(ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Z podaného vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky za opísaného stavu veci nemohol (nesmel) v dovolacom konaní postúpiť do ďalšieho štádia prieskumu a podrobiť skúmaniu správnosť právnych záverov odvolacieho súdu, ani vecne riešiť to, či konanie nie je postihnuté tzv. inými vadami konania a či tieto prípadne mali za následok vydanie nesprávneho rozhodnutia vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Po zistení procesnej neprípustnosti dovolania má Najvyšší súd Slovenskej republiky povinnosť takéto dovolanie bez ďalšieho odmietnuť (§ 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.); nemá možnosť zaoberať sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

Nakolko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 O. s. p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na súdoch nižších stupňov bolo postihnuté niektorou z väd uvedenou v § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľa podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní procesne úspešnej odporkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd odporkyni však nepriznal náhradu trov tohto konania, lebo nepodala návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.